

274-298=25 drb.

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadókörletben átvéve:
 Éves ár 10
 Negyedéves 3
 Folyó évben hátrafordítva:
 Egy évre 20 kor.
 Negyedévre 5
 Utólagos postai szállítással:
 Éves ár 24 kor.
 Negyedévre 6
 Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
 ünnepnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 8.
 A szerkesztőség közléseinek
 adására vagy megőrzésére nem
 vállal felelősséget.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalához intézendők.

XI. évfolyam 274. szám.

Nagyváradi.

Szerda 1915 december 1.

A nagyváradi honvédek hősiessége.

Az olaszok hiábavaló erőfeszítése Görznél.

Budapest, nov. 30. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Egyre nyilvánvalóbb, hogy az olaszok e napokban minden áron sikert akarnak kiharcolni az Isonzónál, még pedig lehetőleg Görznél. Tegnapi támadásaikat Tolmeintől a tengerig húzódó egész arevonál ellen irányították, de különös hevességgel támadták két hidfőnket a Doberdó fensík északi részén. A Tolmeintől északra levő hegyi állásaink ellen irányított előretöréseik hamarosan összeomlottak. A tolmeini hidfő délután pezsgő tűz alatt állt. Ezt három erős támadás követte az északi és több gyengébb támadás a déli szakasz ellen. Valamennyit az ellenség legsúlyosabb veszteségeivel vertük vissza. Hasonlóképen sikertelen volt a Plavánál megkísérelt több támadás is. A görzi hidfő előtt az olaszok az összes harcveronalakról igen nagy haderőt vontak össze. Tegnap az ellenség csak Osslaviánál támadott. Visszavertük. Csak egy keskeny sávon vettük kissé vissza harcveronalunk egy szakaszát. Görz város belső részeire az éjjel újra mintegy 100 nehéz bomba esett. A Doberdó szakaszon négy órás tüzérségi előkészítés után a Monte san Michele, valamint a San martinói terület ellen különösen szivós és nyomatókos támadásokat intéztek az olaszok. A Monte San Michelén a budapesti 1. sz. gyalogezred nyolc tömegrohamot vert véresen vissza.

San Martinót háromszor támadták meg sűrű tömegekben. Itt a nagyváradi 4. sz. honvédegység ezred elkeseredett kézi tusában védte meg állásait.

A községtől délnyugatra is visszautasítottuk az ellenség egy támadását.

Orosz hadszíntér.

Budapest, november 30. (Hivatalos.)

Nincs ujság.

A montenegróiak veresége.

Budapest, november 30. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Pribojtól délnyugatra a montenegróiakat Plevje felé vetettük vissza. A montenegrói határon Mitrovicától délnyugatra osztrák-magyar csapatok megtámadtak egy szerb utóvédet és 210 foglyot szedtek el tőle. A bolgárok a prizrendi völgykatlanhoz közelednek. *Hófer.*

Bolgár csapatok elfoglalták Prizrendet.

Budapest, nov. 30. (Saját tud.) Bolgár vezérkar jelenti:

A bolgárok elfoglalták Prizrendet. 3000 foglyot ejtettek.

Szent István Akadémia.

A háború közepette állított a magyar katolicizmus új erősséget az igazi tudományosságának és irodalomnak, mikor a Szent István Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályát tovább fejlesztette és „Szent István Akadémia” névvel akadémiai színvonalra emelte.

A keresztény tudományok és irodalomnak szüksége van erre a kulturális bástyára, de szüksége van rá Magyarországnak is. Modern színvonalu tudományos intézet lesz ez, mely mintegy betetőzi azt a hatalmas fejlődést, melyet az elfogulatlan, komoly, keresztény igazságokon alapuló tudományos kutatás ujabban Magyarországon vett. Szépirodalom, hittudomány, böleselet és természettudomány, jog- és államtudományok terén az igazi, a keresztény alapokon nyugvó irodalmi működés olyan gyönyörű lendületnek indult Magyarországon, hogy íróinknak és tudósainknak Akadémiába való tömörítése elkerülhetlenné vált.

A Szent István Társulattól, első szent királyunk dieső nevét megtartva nőtt ki a legujabb magyar tudományos intézet, hogy kivegye részét a ráváró nagy és dieső munkából: az új Magyarországnak megalapozásából az új kor igényeinek megfelelően, első szent királyunk szellemének soha el nem évülő irányítása mellett.

A megalakulás Budapesten tegnap történt nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. A megnyitó beszédet Csernoch János hercegprímás mondotta.

Az egyháznak hagyományos szelleméhez — ugymond a biboros főpásztor — hűek voltak azok a katolikus tudósok, akik 1886-ban a Szent István Társulat kebelében az irodalmi és tudományos szakosztály felállításának tervét felvetették. Tudták, hogy az egyház igaz örömét lel benne, ha a katolikus tudományosságának új iskolája támad. A Szent István Társulat tudományos és irodalmi osztálya közel 30 éves fennállása alatt igen érdemes munkát végzett a annyira megerősödött, hogy már szüknek találja a

régi kereteket, új elhelyezkedést keres. A modern tudományos akadémiák mintájára akar szervezkedni és fölveszi a *Szent István Akadémia* nevet.

A Szent István Akadémia művelje a tudományt szabadon, becsületos őszinteséggel és szorgalmasan. A katolikus jelleg nem akadályozhatja szabadságában, csak megkívánja tőle az őszinteséget és becsületességet. Senki sem keresheti a tudomány szabadságát abban, hogy kétségtelen igazságokat megvessen, egyszerű föltevéseket pedig babonított tényekké hirdessen. A szabadságnak megvannak a maga észszerű és erkölcsi korlátai, amelyeket okos és igazlelkű ember át nem lép. Már pedig a katolikus egyház csak azt kívánja a tudománytól, hogy az örök és kinyilatkoztatott igazságokat, mint adott alapot elismerje, mert ez az alap Isten tekintélyén nyugszik, amely annak igazsága mellett a lehető legmeggyőzőbb bizonyíték. Mindazok a vádak, amelyeket az egyház ellen fölhoztak, mint a tudomány szabadságának megbénítója ellen, a tudomány hivatásának félreértésén alapulnak. Ugyanis a tudomány nem az a hivatás, hogy a megismert igazság ellen tusakodjék s folytonosan és minden áron újat állítson a régi helyébe, hanem, hogy elfogadván az eddigi biztos eredményeket, azokon tovább építsen. Ilyen értelemben kell a katolikus tudós dolgoznia. S ez nem válhatik szégyenére, mert így dolgozik minden józan kutató. Dolgozzanak a katolikus tudósok szorgalmasan és terjesszék ki munkájukat ne csak a teológiára, a bölcseletre, nyelvészetre és történelemre, hanem a természettudományok és az orvosi tudomány minden ágára is. Abban a reményben, hogy a Szent István Társulat rendkívüli közgyűlése a Szent István Akadémia létesítését, ezekben a sorsdöntő pillanatokban a Gondviselés művének tartja, a rendkívüli közgyűlést ezennel megnyitom.

A heregprimás megnyitója után, a melyet lelkes tapssal és éljenzéssel fogadott a közönség, Mailáth György gróf, a társulat elnöke mondott köszönetet a biboros heregprimásnak megnyitójáért. Az elnöklő biboros heregprimás ezután fölkerete Giesswein Sándor dr. társulati alelnököt, hogy az alapsabályok egyes paragrafusainak szükségessé vált módosítására vonatkozóan tegye meg előterjesztését.

A rendkívüli közgyűlést követő rövid szünet után a Szent István Akadémia tartotta meg alakuló ülését a társulat tudományos és irodalmi osztályának meghívott tagjaival. Ezen az alakuló ülésen is Csernoch János dr. biboros heregprimás foglalta el az elnöki széket, míg mellette az osztályok elnöke, Giesswein prelátnak foglalt helyet, a ki köszönetet mondott a biboros főpásztornak azért a szíveségeért, hogy a rendkívüli közgyűlésen elnökölt és hogy magas megjelenésével a mostani alakuló ülést is megtisztelte. Ezután bejelentette, hogy Fraknoi Vilmos e. püspök, a katolikus irodalom és tudomány e kiváló mecénása levél kíséretében 3000 koronát juttatott el hozzá, azzal a rendeltetéssel, hogy az összegből a magyar tudomány három kiváló oszlopának: Pray Györgynek, Révay Miklósnak és Fehér Györgynek egy egy emléklapja készíttessék el, melyek azután a nagyváradi székesegyházban, a budapesti egyetemi templomban és a kegyesrendiek budapesti templomában volnának elhelyezendők. A nemeslelű adományt az ülés résztvevői nagy lelkesedéssel vették tudomásul.

A főrendiház ülése. A főrendiházat Jósika báró megnyitotta. Az egybehívó királyi kézirat felolvasása után az elnök indítványára elhatározták, hogy a királyt, a hadsereget és a bolgár sorsrajt üdvözlik. A legközelebbi ülés hatodikán lesz.

Szerbia pusztulása.

A bolgárok elfoglalták Icsevót és Krusevót. A Cserna folyánál elérték a montenegrói határt.

Szofia, november 30. (Bolgár távívati ügynökség jelenti a november 28-iki hadműveletekről.)

Prizrend irányában csapataink tovább üldözik a szerbeket, akik nagy rendetlenségben Montenegro felé vonulnak vissza. A Prisztina és Prizrend felé vezető ut mindenfelé katonai tárgyakkal és hadianyagokkal van fedve. Ez ut mindkét oldalán nagy mennyiségű elhullott lovat és ökröt láttunk, ezenfelül cserbenhagyott autókat és megrongált kocsikat. Suhareka körül pedig jelentékeny mennyiségű elégetett municiót és megsemmisített ágyut és kocsikat, amelyek mind már csak romoknak tekinthetők. Egy műszaki század összes pontonjait és egész hadi készletét is cserbenhagyva találtuk, ez mutatja hogy a szerb hadsereg maradványai többé nem egyebek bolgárgó tőlegél. A nap folyamán 2200 foglyot ejtettünk, 16 ágyut, 22 lada municiót zsákmányoltunk.

A déli arcvonalon a hadműveletek ránk nézve kedvezően folynak, 26-án csapataink elfoglalták Icseró várost, ma pedig elfoglalták Krusevót. A szerbek e területen már csak kis elszigetelt különítményekkel operálnak, amelyek semmi összefüggésben sincsenek saját seregükkel. A Cserna folyó alsó folyásánál operálva ezen folyót állítottuk és hatalmunkba kerítettük az utakat és a hidat, amelyek Montenegroba vezetnek. A többi harcra nincsen ujság. (Min. eln. sajtóosztály.)

Német csapatok Bulgáriában.

Budapest, nov. 30. (Saját tud.) Párisból jelentik: Hivatalos jelentések szerint a szerbek helyzete kritikus.

Német haderők Bulgáriába mentek, hogy orosz támadás ellen megvédelmezzék.

Franciaországban tüzérségi és akna harcok folynak.

Berlin, november 30. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A harcok tevékenység a harcra nyal különböző helyein folytatódó tüzérségi, aknavetési és akna harcokra szorítkozott.

Orosz hadszíntéren nincs esemény.

Keleti hadszíntér.

A helyzet változatlan. Egy német repülőraj megtámadta a ljachowiesi vasuti telepeket, Faranovicitől délkeletre.

A bolgárok Prizrendnél 3000 szerbet elfogtak és 8 ágyut zsákmányoltak.

Balkán hadszíntér.

Budiuknál, Mitrovicától délnyugatra Kövess tábornok hadseregének részei elenséges erőket visszavetettek. Itt és a Petnicától nyugatra Gallwitz tábornok hadseregének csapatai összesen mintegy 1000 hadifoglyot ejtettek.

Bolgár haderők november 28-án elfoglalták Prizrendet. Több mint 3000 szerbet elfogtak és 8 ágyut zsákmányoltak. (Minisztereinkétség sajtóosztálya.)

Poincare, Kitchener, Bryand tanácskozása.

Budapest, november 30. (Saját tud.) Párisból jelentik:

Poincare fogadta Kitchenert, utána Kitchener Bryanddal tanácskozott.

Szerbek veresége Prilepnél.

Budapest, november 30. (Saját tud.) Szalonikiből jelentik:

Prileptől délre a bolgárok megtámadták a szerbeket és visszazsákmányolták őket. A menekülő szerbeket nem üldözték.

A bolgár pénzügyminiszter Pesten.

Budapest, november 30. (Saját tud.) Toncev bolgár pénzügyminiszter Budapestre érkezett.

Kitchener Oroszországba megy.

Berlin, november 30. A National Zeitung írja: A Daily című szentpétervári ujság jelenti, hogy Lord Kitchener legközelebb Szentpétervárra érkezik, ahol fontos megbeszélési tárgya van Polivanov hadügyminiszterrel és Szaszanovval. Kitchener ezután a nagy főhadiszállásra utazik a cárhoz. Kitchener szentpétervári missziója a Keleten tervezett hadjáratot szolgálja és az a célja, hogy egységessé teremtse a szövetségesek keleti hadművelet-ei között.

Ez idő szerint egy angol katonai küldöttség is jár Oroszországban. A küldöttség egy angol tábornokból, egy ezredesből és egy őrnagyból áll és már szintén hosszasan tárgyalt a hadügyminiszterrel, az utolsó napokban a nagy főhadiszállásra utazott a cához. Innen pedig Odeszába megy. Ennek a küldöttségnek állítólag az a célja, hogy Oroszországot rábírija a Balkán-háború való beavatkozására.

Francia hódítás.

Budapest, nov. 30. (Saját tudósítónktól.) Corriere della Sera szerint a franciák megszállták a Cerna folyó balpartján Arkanget magaslatot.

Az olaszok megelégednének Görz elestével.

Zürich, nov. 30. Egy olasz ellenzéki képviselő így nyilatkozott a Neue Zürcher Zeitung munkatára előtt Olaszország helyzetéről:

— Ha Görz eszik, akkor Salandra triumfátor lesz, katonáinkat a Balkánra, Egyiptomba és talán Franciaországba is elviszi, az olasz nép pedig görnyedni fog a hadikölcsönök és egyéb adóságok terhe alatt. Ha Görz tartja magát, akkor az olasz sereg addig fog a kutra járni, míg eltörik.

Nagyon szerény lett Olaszország, — jegyzi meg az idézett lap — ha triumfátornak tekintené Salandrárt már akkor is, ha a meg nem erősített Görzöt sikerülne elfoglalni. A dolgok mai állása közepette sokkal valószínűbb a második eset, nevezetesen az, hogy a megrepedt korsó tovább fog a kutra járni, a míg teljesen el nem törik.

A szerbek visszavonulása borzalmas.

Berlin, november 30. Luganóból jelentik: Szalonikiból még mindig kedvezőtlen hírek érkeznek. A Corriere della Sera hadi tudósítója hangsúlyozza a szerbekkel szemben működő magyar, osztrák és német tüzérség rettenetes hatását. Ez a tüzérség kellemtlenül nagy erővel lép fel és előkészíti a gyalogság előnyomulását. A szerbek visszavonulása borzalmas körülmények között megy végbe. A második bolgár hadsereg erős előnyomulása elvághatja a szerb sereg visszavonulási útját. Hasonlóképpen veszedelmes az entente-sereg helyzete is. Mielőtt még az entente-sereg egyesülhetne a szerbekkel, a bolgároknak elég idejük van arra, hogy az angolokat és a franciákat szembe és oldalba támadják.

Mostani haderejükkel a szövetséges seregek nem képesek szembeszállni az ellenséggel és még Szalonikiben tartózkodó, vagy ott kihajózásra váró új angol erők sem nyújthatnak számottevő segítséget. A bolgárok szemben és a jobbszáron támadják a szövetségeseket, elvágják őket a Cerna és a Vardar folyótól s elzárják előlük a Görögországba vezető visszavonulási útját. A helyzet komoly és nagyon nehéz rajta segíteni.

Görögök szerint a helyzet kritikus.

Budapest, november 30. (Saját tud.) Athénből jelentik: Görög kormánykörök szerint a helyzet kritikussá lett. Még beható tárgyalásokra van szükség.

Kitüntetett tábornokok. Bécsből jelentik: A király Mackensen tábornoknak gyémántokat adományozott a hadiékitményes érdemkereszt első osztályához. Gallwitznak, Kövessnek a hadiékitményes elsőosztályú katonai érdemkeresztet. — Köszönetét és üdvözlését küldi a csapatoknak.

A tejhiány megszüntetése.

A tanács erélyes intézkedése.

A városi tanács tegnapi ülésén a közlekedés két fontos kérdése felett folytatott tárgyalást.

A tejmizériák folytán a katonai kórházak sem kaptak elég és megfelelő tejet, miért is a temesvári katonai parancsnokság megkereste Nagyvárad város tanácsát, hogy a tej minőségére nézve nagyobb ellenőrzést gyakoroljon, a tejmenyiség biztosítására nézve pedig a kávéházak tejfogyasztásának megszorítását tartja szükségesnek.

Az átirat folytán a városi tanács tegnap a tejkérdést alaposan letárgyalta.

Komlóssy József gazd. tanácsos referálta a kérdést, ismertette a katonai parancsnokság átiratát. A tejmizériák megszüntetésére javasolta, hogy a kávéházakban a tej sláruzását tiltsák be; a délutáni kávé kiszolgáltatását szüntessék be; — a városi tejközpont csak orvosi bizonyítvány alapján szolgáltatson ki tejet s azoknál a családoknál, ahova eddig a tejközpont szolgáltatott ki tejet, a tisztí orvosok állapítsák meg a tejszükségletet és ahol feltétlen szükség van a tejre, csak azoknak adjon a városi tejközpont.

Lukács Ödön főjegyző szintén osztja ezen véleményét, mert elérkezettnek tartja az időt a tejjelátás rendezésére. Azonban felhatalmazást kell kérni a belügyminisztertől a tejfogyasztás korlátozására, mert a belügyminiszter ezt csak akkor adja meg, ha az összes tejmenyiség Nagyvárad város kezébe kerül. Ez azonban igen nehéz kérdés és nagy körültekintést és megfontolást igényel s csak a tejjegy-rendszer behozatala mellett vihető keresztül. Meg kell állapítani a tejárúszítás és a közönséghez juttatás módját.

A polgármester és a városi főügyész is osztották ezen nézetet.

A tanács megállapodott abban, hogy a közlés és az egész eljárás tanulmányozására egy tanács tagot küldenek ki Temesvárra s azután az akció keresztülvitelére felhatalmazást kér a tanács.

Kapcsolatosan Komlóssy József terjesztette elő, hogy alkalmas volna és helyes volna, 200 darab hollandi tehén beszerzése.

A tanács helyezte az előterjesztést; a módokat később állapítják meg.

Helyeselnék, hogy végre a tanács határozott intézkedésekkel akar segíteni a tejhiányon. Azt azonban a leghatározottabban ellenezni kell, hogy azoktól a tejtermelőktől is lefoglalja a város a tejet, akik már évek óta rendszeresen bizonyos családokhoz hordanak tejet s azután más tejet juttasson a város ezeknek a családoknak. Ez egyszerűen, ilyen mereven keresztülvéve, abszurdum volna.

Egyet azonban elismerünk. Lehetnek és bizonyára vannak is egyes családok, ahova évek óta hordanak egyes tejtermelők tejet és pedig olyan mennyiségben, ami a mostani tejhiány mellett nem indokolt.

A városi tanács megteheti azt, hogy vizsgálat alá veszi, hogy az összes tejtermelők hova és mennyi tejet szállítanak naponta és ahol látja, hogy olyan nagy meny-

nyiséget vonnak el a közfogyasztástól, ami nem indokolt, ott megszabja a napi tejmenyiséget és a felesleget a városi tejközpont részére lefoglalja. Ez helyes is, keresztül is vihető, de valakit teljesen elvonnai a régi, megszokott tej szállításától sem nem igazságos, sem nem méltányos, sőt azt hisszük talán túl is menne a városi tanács jogkörén s nem erélyes intézkedés, hanem basáskodás lenne.

Gondoskodás a zsirozóról.

2000 sertést hízaltat a város.

A sertéshus és a zsirnak való biztosítása tárgyában pénteken délután rendkívül tanácsülésben határozta Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

A városi tanács tegnapi ülésében vette tárgyalás alá a sertéshizlalás kérdését.

Lukács Ödön főjegyző előterjesztette a legelőnyösebb ajánlattevőnek: Feiler Józsefnek kétréteges ajánlatát. Az egyik ajánlat szerint Feiler 2000 db sertést februártól júniusig kihizlal s ebből 1000 darabot hízott állapotban kilónként élősúlyban 4 koronájával, a másik 1000 darabot 4 K 60 fillérjével adja át a városnak, de az első 1000 drbra az átvételi kötelezettséget kiköti és semmi bonifikációt nem ad. A másik ajánlat szerint 2000 drb sertést hízal kilónként 4 K 60 fillérrel, de átvételi kötelezettség nélkül s ha a város nem veszi át a kihizlalás után, minden darabért 75 K bonifikációt fizet a városnak. A főjegyző ezen utóbbi ajánlatot tartja előnyösebbnek, mert ha úgy alakulnak a viszonyok, hogy a város csak 1000 drb sertést vesz át, a másik 1000 drb után 75000 korona megtérítést kap. Ha ezt az összeget bele kombinálja a 460 K val átvett 1000 drb sertés árba, az átvett 1000 drb sertés kilónként már nem 460 K, hanem csak 4 K 14 fillérbe esik kilónként. E mellett nem köti le magát a város s nem vállal magára ériási rizikót.

Végre is a jövőt senki sem tudhatja. A jövő év közepéig nagyot változhatnak a viszonyok, s ha kedvező helyzet áll be és nem lesz szükség a kihizlalt sertésekre, mivel azok ára az esetleges behozatal által leszál, a város egyszerűen nem veszi át. A készlet azonban rizikó nélkül is biztosítva van.

A tanács többsége, kellő megvitatás után a főjegyző álláspontját fogadta el, s azt terjeszti elő a pénteki rendkívüli közgyűlésen.

Az 50-55 évesek hadiszolgálatára. Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter a tegnapi ülésen beterjesztette az 50-55 éves hadimunkások behívására vonatkozó törvényjavaslatot.

A javaslat három szakaszból áll. Az első szakasz felhatalmazza a miniszteriumot, hogy a hadi célokra szükséges személyes szolgálatokra rendkívüli szükség esetén az 50 éves kort betöltött, de 55 ik életévüket még túl nem haladott munkaképes férfiakat igénybe vehesse. Ezek az egyének csak a magyar szent korona országain belül a hadra kelt hadsereg körlete mögött és egyhuzamban legfeljebb hat hétre vehetők igénybe. Ugyanazon személyek ismételt behívása csak a szolgálatuknak egy-két hónapi megszakítása után történhetik.

A második szakasz szerint ezek a hadi-

szolgáltatásra bevonult egyének akkor is tartoznak megjelenni szolgálatukban, ha a háború alatt az 55 ik életévüket túlhaladják.

A harmadik szakasz szerint a törvény kihirdetése napján lép életbe.

A magyarok, osztrákok és németek rémnapjai Moszkvában.

Egy nagyváradai művészasszony, B. Erzsébet naplójából közöljük az alábbi részletet, ki szinte egy évtizedig tartózkodott Moszkvában s akit a háború első feléve is ott ért.

A háborús hónapokban szerzett tapasztalatait napló jegyzetekben örökítette meg s ebben megrázó színekkel eseteli az orosz nép forradalmi kitöréseit, mely hatalmas tűzével egy nap alatt lángba borította az egész Moszkvát s szerenestlenné tett száz meg száz magyar, osztrák, német és sok németesen hangzó nevű orosz alattvalót is.

Május 25. Orosz naptár szerint.

Jussupow herceg, Moszkva új kormányzója kiadta a rendeletet, hogy minden hadat viselő nemzetbelinek, ki városunkban lakik, 15 verstyire lehet a lakása a lószér gyártól, s a rendeletnek három naptól ötnapig terjedő határidő alatt kötelesek eleget tenni, ellenkező esetben 3000 rubel pénzbírsággal, vagy három hónapi börtönnel büntetik meg őket. Meghatározták, hogy melyik kerületben lehet lakni. Sok volt olyan utca, amelyiknek az egyik oldalán szabad volt lakni, a másik oldalán már a fentebb írt büntetés terhe alatt tilos volt a megengedett városrészekben 100, 150 rubelért, vagy még drágábban adtak havonként négy vagy három kisebb üres szobát.

Ezzel a rendelettel eldöntötték a sorsukat, azaz ki szolgáltatott be a csőcseléknek.

Május 28 ikán (orosz naptár) éppen elkészültünk új lakásunk berendezésével, minden hófehéren tündöklött, nem csak a függönyeink, hanem kívül belül hófehérre festett villánk is. A kertre nyíló balkonen terítettünk az orzonnához. Belevetettem magamat egy nád székbe, s örültem, hogy végre csak hogy már nyugtunk lesz.

Eppen ekkor érkezett haza magából kelve egyik szomszédunk. Látták, mi van a városban? Hízen ez valami borzasztó! Török, zuzzák az összes német gyárat. Kiszaladtunk a város legforgalmasabb utcájába, ahol olyan kirakatok vannak rendes körülmények között, mint egy modera ház négy ablaka egybevéve, három négy ujjnyi vastagságu üveggel. Borzasztó kép tárul elénk. Az összes magyar, osztrák, német üzleteket rabolják, a kirakatok porrá törve, lomokban, rongyokban térdig gázolnak fényes nappal. Szövet, butorok, csokoládé, cukorka halomban, zongorák repülnek le az emeletről, mint a lapdák. A rendőrség meg sem mer moccanni. Egy ilyen embernek nevezett hiána éppen azzal volt elfoglalva, hogy egy zongorát szétverjen, egy másik zongora a Lambert üzletéből az emeleti részről egyenesen ráesett és maga alá temetve, palacsintává lapította. Egy borkereskedésnek a pincéjébe, miután már a rég tiltott italból jól teleített magukat, kieresztették a drága borokat és részegen bele feküdtek.

Másnap tíz lázongót huztak ki a boricéből halva. Egy orosz tiszt ezt a megjegyzést tette rájuk. „Milyen gyönyörű halállal multak ki!” A híres bécsi Mandel ruhaüzletből egy tucat kabátot is cipelt némelyik magán.

Egy üveges üzletet romboltak éppen, mikor egy orosz tiszt szaladt felkötött karral a rombolók közé és mutatta a csőcseléknek a sebét, hogy most jött haza a harctérről, nem tehet róla, hogy német hangzású neve van, ne tegyék tönkre üzletét.

Nem használt semmit, annál jobban törték-zusták a boltját. Az orgia már leírhatatlan volt. Nagy ákom-bákom betűkkel falragaszok lógtak kinn, „fizetés Przemysliért” felirattal. Lovas rendőrök tépték le azokat. Így tartott a pusztítás egész nap és egész éjjel. Az intelligens emberek nagyon meg voltak botránkozva, de nem lehetett sem mit tenni: Kezében volt Moszkva a csőcseléknek: Éjjel futkosó alakok surrantak minden felől, egy egy nagy batyut cipelve.

Másnap kivonult a katonaság, de délig csak álltak egy helyben, még nem voltak felhatalmazva, hogy readet csináljanak.

Dálban feleskették őket és lötték a csőcselékre. Nemsokára nagy falragaszokat lehetett látni minden házon, melyben tudára adták a tömegnek a legszigorubb eljárást. Így aztán lassan elszéledtek. Éjjel pedig szétszórták az utcákon a lopott holmit és legtöbbjét beledobálták a Moszkvára folyóba, büntetésül való félelmükben. Ekkor már folyt a kár megállapítása.

480 német hangzású nevű orosz tettek ködössé, temérdek osztrákot, németet és 13 magyart jutattak „koldusbotra” A kár 32 millió rubel volt.

Ezekben a napokban a csőcselékből 520 ember meghalt és 170 kórházakba került.

A katonákért.

Irtá: Sas Ede.

A Szigligeti-színház játékonyszínelőadásán elmondotta: Bihari Ákos.

Ebben a hában, ahol a képzelet büvész mestere rakja tarka tündérvárait, ahol a maskirozott hősök ajkain szólalnak meg a költők esengő álmái — a délibábok e házban tiétek ma minden gondolatunk, tiétek szívünk égő áldozata, vitázi a város valóságának! Itt görög tűz a villán, ott minden lobbanása vész és pusztulás; itt fölkel a hős, ha függöny legördül, ott ezrek és ezrek számára mindörökké vége a tragédiának itt játszuk a halált, ott a halál játéka vészték rettentő játékaik. Vashól van a testetek lelketek, amely bennünket véd; és lélek van a fegyveretek vasában, amely értünk villog győzhetetlenül. Új idők gízásai, akiknek dicsőségére szédülve néz föl a törpe bámulat: dadogva köszönt és reszkelve hajtotték tédet fejet a szegény, álarcos komédiás...

Ime küszöbön az ünnep, amely örökzöld lágasába szokta egyb gyűjteni azokat, a kiket a földön egymáshoz fiz a szeretet. Máskor ti raktatok meg a fölragogó szent fal alját édes tiétek, ujjongó kiesinveitek számára, vagy idehaza fogadtatok tőlük a drága anyagiát; — becsész, bókész gondotok hol marad az idén? Hol marad az elárvult, elhagyott, hideg tüzhely mellett a férj, a fiu, az édesapa? Szines és vidám lángocsákai az otthon legszebb ünnepeinek vajha felragyognak e nókik újra? Karácsony gyermekkacázását, hányan nem hallják! Karácsony boldogságának melegét hány elvérzet szív nem érzi soha többé.

Induljanak meg az erdők! Keljenek messi utra a szívek! Fehér a gyalszárnyak suhogó, zengő muzsikájával teljek meg a levegő! Vigyék el nekik ajándékaikat, vigyék el nekik lelkeket és ha ott, a hóborította hegyeken és pusztá sikságokon zuznara lepi be a tájat: bizgyjék, hogy a mi könynyeink azok, amelyek szűsös díszbe öltöztetik körülöttük a tájat és teljek meg a szívek édes melegséggel a csodátevő szent Ertén! És fakadjon számukra a téiben virág és gyuljon ki az éjben a Megváltó születését jelentő csillag és a végtelen és kietlen messzeségben hallják meg otthonuk utánuk rapszó szavát; ezer halál mennydörgésén ke-

resztül hallják meg a temérdek pióci gyermekük imáját.

És halld meg te is, Világok ura, nagy Isten! Ne a fegyverek hatalmas uraira hallgass, hanem a gyermekekre, szeretet Istene! És küldd e világra újra Megváltódat, minden kiontott vér ellenségét, szelid báránnyodat, a fehér Jézust, hogy hozza el Ő a te országodat a földre. És te is Istennekfia, aki tizenkét apostollal hirdeted vala igéidet egykoron, támassz most magadnak millió meg millió apostolt; minden hazatérő legyen apostola a te igéidnek, evangelistája a Békességnek! Mutassák meg sebeiket a világnak: Nézzétek, mire képes a gyűlölet! Mutassanak rá a feldult romokra: Szörnyedjétek el, mit művel az ösember, az ősi állat elvadult szenvedélye! Vegyék kezükbe a békés munka szerszámát, mondván: Ne arra a babérra vágyj ember, amit vér és nyomorúság árán szerezhetsz! De arra a dicsőségre, ami a szeretet, az emberi ideálok fölséges és gyönyörű műveit megkoszoruzza! Hogy akik ma nem részesülhetnek a Karácsony édes örömeiben esőndes tüzhelyeik mellett, hozzák el a világra a jövődök jövődóját, az örök karácsonyt, amikor diadalmaskodik az angyaloknak: Dicsőség a mennyben és békesség a földön a jóakaratu emkerekeknek!

Álmok házában álmok álmodója, szebb kor rajongója, apostolok ébresztője, próféták várója, ezt kívánja reszkető reménnyel, égetvívó hittel, dadogva és sirva, lelkenedve és imádkozva, az álarcos, szegény komédiás...

..HIREK..

* **Személyi hír.** Dr Lábán Lajos kir. táblai elnök, Budapestről Nagyváradra hazakerkezett.

* **Ő Felsége elismerése a tisztviselőknek.** Király Ő Felségének a belügyminiszterhez intézett legfelsőbb kézírata, amelyben a megyei, városi és községi tisztviselőknek a hadviselés érdekében kifejtett tevékenységéért fejezi ki legfelsőbb elismerését, a tisztviselők körében őssinte örömet keltett. A belügyminiszter a legfelsőbb királyi kéziratot meleg szavak kíséretében küldte meg Hlatky Endre főispánnak, aki a polgármesterhez intézett átiratában a következő sorokkal közli a két leiratot:

Midőn Ő es. és apostoli királyi Felségének legmagasabb elismerését és a magyar kir. belügyminiszternek kiemelő szavait tudomására hozni szerenésém van, felkér-m. hogy ezen legfelsőbb elismerést Nagyvárad város tisztviselőinek mielőbb tudomására hozni s egyben intézkedni sziveskedjék, hogy ezen legfelsőbb kir. kézirat hasoncából a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlés tárgysorozatába felvétessek. Hlatky Endre, főispán.

* **A magyarorszéki járás orvos nélkül marad** Ertsey Zsigmond magyarorszéki főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánok a magyarorszéki orvos kérdés megoldása tárgyában. A jelentés szerint a magyarorszéki járási orvos dr Borha Jenő a vaskóhi járási orvosi állásra lett kinevezve. A megüresedett magyarorszéki járási orvosi állásra már igen sokszor hirdettet pályázatot, azonban eddig még csak érdeklődő sem aadt. A főszolgabíró attól tart, hogy az egész magyarorszéki járás orvos nélkül marad, ami egy esetleges járvány esetén nagy veszedelmet jelent. A baj elkerülése végett a főszolgabíró arra kéri az alispánt, hogy mefelfelő helyettst rendeljen ki a járás egészségügyének vezetésére.

szolgáltatásra bevonult egyének akkor is tartoznak megjelenni szolgálatukban, ha a háboru alatt az 55 ik életévüket túlhaladják.

A harmadik szakasz szerint a törvény kihirdetése napján lép életbe.

A magyarok, osztrákok és németek rémnapjai Moszkvában.

Egy nagyváradi művésznő, B. Erzsébet naplójából közöljük az alábbi részletet, ki szinte egy évtizedig tartózkodott Moszkvában s akit a háboru első feléve is ott ért.

A háborus hónapokban szerzett tapasztalatait napló jegyzetekben örököltette meg s ebben megrázó színekkel ecseteli az orosz nép forradalmi kitöréseit, mely hatalmas tűzével egy nap alatt lángba borította az egész Moszkvát s szerenestélné tett száz meg száz magyar, osztrák, német és sok németesen hangzó nevű orosz alattvalót is.

Május 25. Orosz naptár szerint.

Jussupow herceg, Moszkva új kormányzója kiadta a rendeletet, hogy minden hadat viselő nemzetbelinek, ki városunkban lakik, 15 versnyire lehet a lakása a löszgyártól, s a rendeletnek három naptól ötnapig terjedő határidő alatt kötelesek eleget tenni, ellenkező esetben 3000 rubel pénzbírsággal, vagy három hónapi börtönnel büntetik meg őket. Meghatározták, hogy melyik kerületben lehet lakni. Sok volt olyan utca, amelyiknek az egyik oldalán szabad volt lakni, a másik oldalán már a fentebb írt büntetés terhe alatt tilos volt a megengedett városrészekben 100, 150 rubelért, vagy még drágábban adtak havonként négy vagy három kisebb üres szobát.

Ezzel a rendelettel eldöntötték a sorsukat, azaz ki szolgáltatott bennünket a csőcseléknek.

Május 28 ikán (orosz naptár) éppen elkészültünk új lakásunk berendezésével, minden hóféhéren tündöklött, nem csak a függönyeink, hanem kívül belül hóféhéren festett villánk is. A kertre nyíló balkonen terítettünk az orszonához. Belevettem magamat egy nád székbe, s örültem, hogy végre csak hogy már nyugtunk lesz.

Eppen ekkor érkezett haza magából kifelve egyik szomszédunk. Látták, mi van a városban? Hiszen ez valami borzasztó! Törrik, zúzzák az összes német gyárakat. Kiszaladtunk a város legforgalmasabb utcájába, ahol olyan kirakatok vannak rendezes körülmények között, mint egy modera ház négy ablaka egybevéve, három négy ujnyi vastagságú üveggel. Borzasztó kép tárul elénk. Az összes magyar, osztrák, német üzleteket rabolják, a kirakatok porrá törve, lomokban, rongyokban térdig gázolnak fényes nappal. Szövet, butorok, csokoládé, cukorka halomban, zongorák repülnek le az emeletről, mint a lapdák. A rendőrség meg sem mer moecanni. Egy ilyen embernek nevezett hiába éppen azzal volt elfoglalva, hogy egy zongorát szétverjen, egy másik zongora a Lambert üzletéből az emeleti részről egyenesen ráesett és maga alá temetve, palacsintává lapította. Egy borkereskedésnek a pincéjébe, miután már a rég tiltott italból jól teleítették magukat, kieresztették a drága borokat és részegen bele feküdtek.

Másnap tíz lázongót húztak ki a boricéből halva. Egy orosz tiszt ezt a megjegyzést tette rájuk. „Milyen gyönyörű halállal multak ki!” A híres bécsi Mandel ruhaüzletből egy tuat kabátot is cipelt némelyik magán.

Egy üveges üzletet romboltak éppen, mikor egy orosz tiszt szaladt felkötött karral a rombolók közé és mutatta a csőcseléknek a sebet, hogy most jött haza a harctérről, nem tehet róla, hogy német hangzású neve van, ne tegyék tönkre üzletét.

Nem használt semmit, annál jobban törtek zúzták a boltját. Az orgia már leírhatatlan volt. Nagy ákom-bákom botúkkal falragaszok lógtak kinn, „fizetés Przemysliért” felirattal. Lovas rendőrök tépték le azokat. Így tartott a pusztítás egész nap és egész éjjel. Az intelligens emberek nagyon meg voltak botránkozva, de nem lehetett semmit tenni: Közébe volt Moszkva a esőcseléknek: Éjjel futkosó alakok surrantak minden felől, egy egy nagy balyut cipelve.

Másnap kivonult a katonaság, de délig csak álltak egy helyben, még nem voltak felhatalmazva, hogy rendet csináljanak.

Délben feleskették őket és löttek a esőcselékre. Nemsokára nagy falragaszokat lehetett látni minden házon, melyben tudtára adták a tömegnek a legszigorubb eljárást. Így aztán lassan elszéledtek. Éjjel pedig szétszórták az utcákon a lopott holmit és legtöbbjét beledobálták a Moszkvariba folyóba, büntetésül való félelmükben. Ekkor már folyt a kár megállapítása.

480 német hangzású nevű oroszot tettek koldussá, temérdek osztrákokat, németet és 13 magyart jutattak „koldusbotra” A kár 32 millió rubel volt.

Ezekben a napokban a esőcselékből 520 ember meghalt és 170 kórházakba került.

A katonákért.

Írta: Sas Ede.

A Szigligeti-színház jótékony diszlocadásán elmondotta: Bihari Ákos.

Ebben a házbán, ahol a képzelet bűvész mestere rakja tarka tündérvárait, ahol a maskirozott hősök ajkain szólalnak meg a költők esengő álmai — a délibábok e házában tiétek ma minden gondolatunk, tiétek szívünk égő áldozata, vívzi a vörös valószínűségnek! Itt görögült a villán, ott minden lobbanása vész és pusztulás; itt fölkel a hős, ha fűgöny legördül, ott ezrek és ezrek számára mindörökké vége a tragédiának itt játszuk a halált, ott a halál játssza vletetek rettentő játékeit. Vashól van a tistetek lelketek, amely bennünket véd; és lélek van a fegyveretek vasában, amely értünk villog győzhetetlenül. Új idők gízásai, akiknek dicsőségére szédülve néz föl a törpe bámulat: dadogva köszönt és reszketve hajolt elöttetek tédort fejét a szegény, álarcos komédiás...

Ime küszöbön az ünnepe, amely örökzöld lugasába szokta egyb gyűjteni azokat, a kiket a földön egymáshoz fiza szeretet. Máskor ti raktatok meg a fölragogó szent fal alját édes tiétek, ujjongó kiesinveitek számára, vagy idehaza fogadtátok tőlük a drága angyalfiát; — becsó, bőkezű gondotok hol marad az idén? Hol marad az elárvalt, elhagyott, hideg tűzhely mellől a férj, a fiu, az édesapa? Szines és vidám lángocskaí az otthon legszebb ünnepeinek vajha felragyognak e nékik újra? Karácsony gyermekkacázását, hányan nem hallják! Karácsony boldogságának melegét hány elvérzet szív nem érzi soha többé.

Induljanak meg az erdők! Keljenek messi utra a szívek! Fehér a gyalszárnyak suhogó, zengő muzsikájával teljék meg a levegő! Vigyék el nekik ajándékaikat, vigyék el nekik lelkeket és ha ott, a hóborította hegyeken és pusztasíkságokon zuznara lepi be a tájat: higyjék, hogy a mi könynyeink azok, amelyek észös díszbe öltöztetik körülöttük a tájat és teljék meg a szívek édes melegséggel a csodátevő szent Estén! És fakadjon számukra a télben virág és gyuljon ki az éjben a Megváltó születését jelentő csillag és a végtelen és kietlen messzeségben hallják meg otthonuk utánuk rapszó szavát; ezer halál mennydörgésén ke-

resztül hallják meg a temérdek piei gyermekek imáját.

És hald meg te is, Világok ura, nagy Isten! Ne a fegyverek hatalmas uraira hallgass, hanem a gyermekekre, szeretet Istene! És küldd e világra újra Megváltódat, minden kiontott vér ellenségét, szelid bárányodat, a fehér Jézust, hogy hozza el Ő a te országodat a földre. És te is Istennek fia, aki tizenkét apostollal hirdeted vala igéidet egykoron, támassz most magadnak millió meg millió apostolt; minden hasatérő legyen apostola a te igéidnek, evangelistája a Békességnek! Mutassák meg sebeiket a világnak: Nézzétek, mire képes a gyűlölet! Mutassanak rá a földet romokra: Szörnyedjete el, mit művel az ősember, az ő állat elvadult szenvedélye! Vegyék kezükbe a békés munka szerszámát, mondván: Ne arra a babérra vágyj ember, amit vér és nyomorúság árán szereshetsz! De arra a dicsőségre, ami a szeretet, az emberi ideálok fölséges és gyönyörű műveit megkoszorúzza! Hogy akik ma nem részesülhetnek a Karácsony édes örömeiben esőndes tűzhelyeik mellett, hozzák el a világra a jövendőök jövendőjét, az örök karácsonyt, amikor diadalmaskodik az angyalénekek: Dicsőség a mennyben és békesség a földön a jóakaratu emkerekeknek!...

Álmok házában álmok álmodója, szebb kor rajongója, apostolok ébresztője, próféták várója, ezt kívánja reszkető reménnyel, életvivő hittel, dadogva és sirva, lelkenedve és imádkozva, az álóreás, szegény komédiás...

HIREK

* **Személyi hir.** Dr Lábán Lajos kir. táblai elnök, Budapestről Nagyváradra hazakerkezett.

* **Ő Felsége elismerése a tisztviselőknek.** Király Ő Felségének a belügyminiszterhez intézett legfelsőbb kizírata, amelyben a megyei, városi és községi tisztviselőknek a hadviselés érdekében kifejtett tevékenységéért fejezi ki legfelsőbb elismerését, a tisztviselők körében őssinte örömet keltett. A belügyminiszter a legfelsőbb királyi kizíratot meleg szavak kíséretében küldte meg Hlatky Endre főispánnak, aki a polgármesterhez intézett átíratában a következő sorokkal közli a két leíratot:

Midőn Ő es. és apostoli királyi Felségének legmagasabb elismerését és a magyar kir. belügyminiszter urnak kiemelő szavait tudomására hozni szerenésém van, felkér-m. hogy ezen legfelsőbb elismerést Nagyvárad város tisztviselőinek mielőbb tudomására hozni s egyben intézkedni sziveskedjék, hogy ezen legfelsőbb kir. kizírat hasonéából a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlés tárgysorozatába felvétessek. Hlatky Endre, főispán.

* **A magyarorszéki járás orvos nélkül marad** Ertsey Zsigmond magyarorszéki főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánok a magyarorszéki orvos kérdés megoldása tárgyában. A jelentés szerint a magyarorszéki járási orvos dr Borha Jenő a vaskóhi járási orvosi állásra lett kinevezve. A megüresedett magyarorszéki járási orvosi állásra már igen sokszor hirdettet pályázatot, azonban eddig még csak érdeklődő sem aadt. A főszolgabíró attól tart, hogy az egész magyarorszéki járás orvos nélkül marad, ami egy esetleges járvány esetén nagy veszedelmet jelent. A baj elkerülése végett a főszolgabíró arra kéri az alispánt, hogy meglévő helyettést rendeljen ki a járás egészségügyének vezetésére.

* **A királyi elismerés Biharvármegye tisztikaránál.** Sándor János belügyminiszter tegnap küldte meg a király elismeréséről szóló legfelsőbb rendeletet Biharvármegyének. A miniszter örömeit fejezi ki a tisztviselőknek, hogy munkálkodásukkal a legfelsőbb elismerést vívták ki. A királyi kitüntetésről a napokban fogja értesíteni az alispán a vármegye tisztikarát.

* **Két vasutigazgató kitüntése.** A háború kitörése óta Nagyvárad egyik legfontosabb katonai egészségügyi központ; az itt berendezett hadi és tartalékkórházakban, különösen a kárpáti harcok idejében néhány ezer sebesültet ápoltak városunkba. Óriási munkát fejtett ki a Vörös-Kereszt Egyesület és a mentők a kórházi vonatokon érkező sebesültek beszállítása körül. Ebből a humánus munkából derekasan kivette részét a Nagyvárad Városi Vasut, amelynek villamos kocsijai szakadatlanul, éjjel nappal rendelkezésre álltak a sebesültek szállításánál. Szmaszenka Ernő vasut igazgató és Sauerpreisz Nándor igazgatóhelyettes fáradhatlan tevékenységet fejtettek ki, hogy a sebesültek szállítása minden késedelem és zavar nélkül oldassék meg. Ezeknek az érdemeknek elismerésül Ferencz Salvator főherceg ug Szmaszenka Ernő igazgatónak, mint Sauerpreisz Nándor igazgató helyettesnek a Vörös Kereszt II. osztályú díszlevelét adományozta.

* **A disznózsír és szalonna maximálása.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a miniszterelnök rendeletét a disznózsír és szalonna maximálására vonatkozólag, amely az alábbi cikkek árait a következőkben állapítja meg:

Mindennemű disznózsírrért (olvasztott disznózsírrért, hájért és egyéb olvasztatlan nyers disznózsírrért), valamint a friss nyers szalonnáért e cikkek termelőjével való forgalomban követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánkénti (100 kg.) tiszta súlyra.

1915. évi december hó 16. napjától 1916. évi január hó 15. napjáig bezárólag:

az olvasztott disznózsír tekintetében 700 koronában;
a háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsír tekintetében 660 koronában;
a friss nyers szalonna tekintetében 620 koronában;

1916. évi január hó 16. napjától február hó 15. napjáig bezárólag:

az olvasztott disznózsír tekintetében 650 koronában;
a háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsír tekintetében 610 koronában;
a friss nyers szalonna tekintetében 590 koronában;

az 1916. évi február hó 16. napjától március hó 15. napjáig;

az olvasztott disznózsír tekintetében 600 koronában;
a háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsír tekintetében 560 koronában;
a friss nyers szalonna tekintetében 540 koronában;

az 1916. évi március hó 16. napja utáni időben:

az olvasztott disznózsír tekintetében 550 koronában;
a háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsír tekintetében 510 koronában;
a friss nyers szalonna tekintetében 490 koronában állapították meg.

* **Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Szentpáli Zsigmond végzettségű joghallgatót

ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Állandóan rossz a vaskóhi telefon.** Biharvármegye telefonvezetékei közül a vaskóhi vonal arról nevezetes, hogy azon csak nagyon ritkán lehet beszélgetést folytatni. Eddig legalább, ha egy nap rossz volt a vonal, másnap már megjavították. Ma azonban heteken keresztül nem lehet használni a vaskóhi vonalat. Sziante hihetetlen, hogy ez a vonal annyira hozzáférhetetlen volna, hogy oly huzamosabb ideig ne lehetne kijavítani. Bizonyára valahol elfeledtek erről a vonalról és majd, ki tudja, mikor kerül elő az ügy és ki tudja, hogy még azután is mikor lehet használni a telefont.

* **Kitüntetések a honvédségnél.** A hivatalos lap a honvédség kövételében a következő kitüntetéseket közli: I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapott az ellenség előtt elesett Szózyi Dezső zászlós, továbbá Fock István tart. zászlós, Braun Mihály tart. zászlós, dr Beregi Sándor tart. zászlós és Radwegy János szakaszvezető a 4. honvéd gyalogezredben; II. osztályú ezüst vitézségi érmet kapott: Hensz Mihály, Vámos József és Csabai Mihály tizedesek, Kató Gergely és Kovács Pál szakaszvezető, Székely Ferenc őrvezető, Timár Mihály tizedes, Hornok Lajos honvéd, Kalmár József őrvezető, Mészai János honvéd, Székely Sándor őrmester, dr Szekeres János és Kezsinyi József tart. zászlósok, Baliczay Andor hadapród és Muszka István tizedes, mind a 4. honvéd gyalogezredben. Bronz vitézségi érmet kapott: Anka Jenő, Berger János és Racskó István honvédek, Anecik György tart. tizedes, Csernyetzky József és Baji Gergely honvédek, mind a 4. honvéd gyalogezredben; Hoffmann Gusztáv, Iványi Illés, Erdei Ferenc, Kassai Lajos huszárok és Szakács Sándor tizedes a 2. honvéd huszárezredben.

* **Plesz Áronné csak hatósági ár mellett szállít húst.** A vármegyei közkórháznak már évek óta husszállítója Plesz Áronné. A husárok folytonos emelkedése folytán az idén igen szerelt helyzetbe jutott, amennyiben köteles volt a szerződés értelmében szállítani a húst, s így lényegesen olcsóbbért kapta a kórház a husszükségletét, mint amennyibe magának Plesz Áronnének került. Tegnap Plesz Áronné beadványt intézett a vármegyéhez, amelyben bejelenti, hogy 1916. január 1. től nem képes a mai árak mellett szállítani húst. Az esetben, ha jövőre is ő kapja meg a szállítást, akkor hajlandó a húst és zsírt a hatósági áraknak megfelelően szállítani. A hatósági árakból bizonyos százalékot engedményez a vármegyének Plesz Áronné.

* **Áthelyezés és kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Főző Jenő belényesi kir. járásbírói irnokot a nagyvárad kir. ítélőtáblához helyezte át. Ugyancsak a hivatalos lap közli, hogy a nagyvárad kir. főügyész a felügyelete alatt álló nagyvárad kir. ügyészséghez irnokká Főző Jenő belényesi kir. járásbírói irnokot nevezte ki.

* **Drága lesz a vetőmag.** A földmivelésügyi miniszteri kirendeltség vezetője tegnap értesítette az alispánt, hogy a jövő évi vetőmagok dolgában az összes főszolgabíráknál megtette a kellő lépéseket. E szerint vetőmagra csak azok a gazdák tarthatnak igényt, akiknek egyáltalán nem termett vetőmag. A kirendeltség előre jelzi, hogy az idén a vetőmag ára jóval felül lesz a maximális áron. Az áremelést a szállítás nehézségei tették szükségessé.

* **A Katholikus Kör vetítőestéje.** A Katholikus Kör tegnapi vetítőestéjén dr Popovics Miklós tartott érdekes előadást a sebesült katonák ápolásáról számos színes vetített kép keretében. Bemutatta a katonák ápolásának minden mozzanatát. Különösen érdekes képekkel ismertette a béna katonák ápolását és oktatását a különféle munkákra. A közönség élénk tetszéssel fogadta az érdekes előadást. A következő előadás a jövő kedden délután 5 órakor lesz. Az előadást Kőnczey Elemér, postatiszt a műszaki osztálynál, tartja, akit a király már ki is tüntetett: a kárpáti harcokban kifejtett eredményes szolgálatáért a koronás arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján. A kárpáti harcokat fogja bemutatni vetített képekben.

* **Solymossi képkiallítása.** A közönség rokonszenvvel és érdeklődéssel fogadta Solymossi Márton kiváló nevű képereskedő képkiallítását s naponként sokan keresik fel a Rákóczi-uti Simon-féle régiségkereskedésben a szebbnél szebb képek érdekes csoportját. Ez érthető is, mert Nagyvárad közönségének ritkán van alkalmuk, hogy a magyar művészgárda remekeinek ilyen gazdag kollekciónak gyönyörködjenek. A képek között van egy csapat karácsonyi aktualitás, amely bármely képtárnak az érdekessége volna. Solymossi Márton nem ismeretlen a nagyvárad közönség előtt s neki lehet köszönni, hogy ma már sok család otthonában található a magyar művészek alkotásai.

* **Katholikus kápolna a debreceni református kollégiumban.** A debreceniek híres kollégiuma, amely mindenkor a református eszméket szolgálta, ez idő szerint hadikórház. A fölött tehát a katonaság rendelkezik. Ez a magyarázata annak, hogy a es. és kir. tábori vikárius elrendelte, hogy a katonai kórházul szolgáló kollégiumban kápolnát rendezzenek be és ez abban a katolikus szertartás szerint végezzenek istentiszteleteket. A különös idők eme napjaiban a kívánság teljesítése elől a tiszántuli egyházkerület nem zárkózott el s gróf Degenfeld főgondnok és Baltazar püspök most tanácskozik azon, hogy miként lehetne legjobban és legalkalmasabban a katolikus kórházi kápolnát a debreceni református kollégiumban berendezni.

* **Kubelik Jan mai hangversenye.** Ma este 8 órakor tartja hangversenyét a Vigadó dísztermében Kubelik Jan hegedűművész Dienzl Oszkár zongora kísérete mellett. A mester kápráztató művészetének meghallgatására bizonyára százak fognak elzárandokolni, hogy minél több pénz gyűljön be a Vörös-Kereszt és a nagyvárad hadiárnyák javára. A hangversenyen Dienzl Oszkár egy szóló számban is fogja kiváló zongoraművészetét csillogtatni.

A hangverseny műsora a következő:
1. Tartini G. F. moll szonáta Kubelik Jan.
2. Goldmark K. Hegedűverseny (Allegro moderato — Air — Allegretto) Kubelik Jan.
3. Strauss-Dienzl. Keringő változatok. Zongorán előadja Dienzl Oszkár. 4. a) Schubert-Wilhelm: Ave Maria. b) Dvorak. Humoreszk. c) Wieniavsky J. Scherzo Tarantella. Kubelik Jan. 5. Sarasate P. Ciranydalok. Kubelik Jan. Zongorán Dienzl Oszkár kíséri.

Jegyek még korlátolt számban kaphatók a Hegedűs hírlapirodában.

* **Poloskairtó MOXIM biztos szer.** Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Lotti ezredesei.
Csütörtökön: Tanítónő. (A címszerepben Fodor Ellával.)
Pénteken: Bőregér.
Szombat: Bájós ismeretlen.
Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi.
Vasárnap este: Öngyúsága ruhája. (Bemutató előadás)

A katonák karácsonyára.

Jótekingyű előadást rendezett tegnap a Szilgigeti színház a katonák karácsonyára. Tekintettel a jótekingyűre, tekintettel arra, hogy hős katonáinknak immár második háborus karácsonyát kívánta a színházszület ezzel az előadással némileg megenyhíteni: bizony elvárhatta volna mindenki, hogy zsu-folt ház legyen. Jellemző a váradi közönség egy részére, hogy éppen mikor a katonák karácsonyfájára kellett volna valamit adni, akkor jutott eszébe sajnálni a színházra a pénzt. A földszint alig telt meg felig.

Megnyitónál a honvédszenekar pompás nyitánya szolgált. Lohengrin Scharf Károly karnagy vezetése mellett igazi élvezetet szerzett. Bihari Ákos Sas Edének erre az alkalomra irt szép, lendületes prólógját szavalta el nagy hatással. Erre Eméd Tamásnak „Mindörökké Ámen” című rendkívül poétikus, igazi irodalmi értékű kis egyfelvonásosa következett. Az egész csak egy ötlet: az őszödi emberek, valamelyik haretéri munkáscsapat hadimunkásai, hazakivánczónak egy kis malasztra, egy kis templomozásra az öthavi háborusodás után. De ahogy ez dialogokba formálódik, az tele van a magyar ember ismeretével, szeretetével és igazi költészettel. Polgár Mariskák, Tóth Elek, Farkas Pál és Tompa Bélák az érdem, hogy a darab teljesen sikerült előadásban került színre. Befojezésül a *Parasztbocsület* zárta a sort, nem valami szerencsésen. Az egész előadás megérzett a megfelelő számú próbák hiánya. A szólószámok — már annál akinél — elég jól sikerültek, de a duetteknél csaknem mindenütt hiányzott a kellő összetanulás. Igen jó volt Komáromi Gizi Santuzzája. Magas, csengő sopránya és iskolázottsága szépen érvényesült. Alfő szerepét Tihanyi Béla, a debreceni baritonista énekelte. Nemesak hangja szép, tömör bariton, hanem iskolázottsága és játéka is kifogástalan. Turida szerepében Békafinek volt szép sikere. Tetszett Pogány Janka is, akitől ismét Luciát hallottuk az 5 ismert jó alakításában. Ellenben szegény Urai Blankáról a legjobb akarat mellett sem tudunk mást írni, minthogy kár volt Lollában öt felléptetni, mikor ezt a kis szerepet sem győzte sem hanggal, sem énektudással. Az énekkar jó volt, a zenekar is — csak — ismételjük — a próba volt nagyon kevés. Talán előre sejtették, hogy félig telt ház lesz s gondolták, ekkora közönség számára elég lesz félgözzel felkészülni.

Lotti ezredesei. Mérei Adolf rég nem hallott, bájos zenéjű operettje: a Lotti ezredesei ma este kerül színre és az új bemutatás és szereposztás mellett bőséges al-

kalmat nyújt az operette együttesnek arra, hogy érdemeit ismét gazdagíthassa azaz a sikerrel, amelyet a ma estén aratni fog. — Lottit Komáromi Gizi játssa, aki valóban elemében lesz ebben a temperamentummal teli szerepben, a komikum elemét Lovvey, T. Pogány Janka, Farkas Pál és Sik Rezső fogják képviselni. Tompa Béla ruhája már pompásan acreditedált alakítás a nagyváradi publikum előtt és Lotti szobaleányának szerepében igen kedves lesz Somogyi Rózsá.

IRODALOM

Mesék és történetek a legboldogabb világból. Írta: dr. Daykáné Szőnyi Margit. A karácsonyi könyvpiacon egy kedves könyvecske jelent meg: mesés-könyv. Dr. Daykáné Szőnyi Margit urnő a háboru zaja kösepette gyöngéd, szerető anyai szívvel a jövő reménységéhez: gyermekeinkhez fordul s nekik mond meséket. Csupa bájos történet, még pedig a mai gyermek világából, a mi gyermekeink életéből. Igazi modern mesés-könyv, anélkül, hogy a modernség a naiv hangulat himpokrat érintené. A gyermek ezeket a meséket nemcsak megérti és élvezi, hanem egyuttal tanul is belőlük. Van minden mesének határozott pedagogiai iránya; látszik, hogy a szerző nemcsak gondos anya, hanem a gyermeki lelket jól ismerő, pedagogiaiag képzett író is. Karácsonyi ajándéknak igen alkalmas, bájos kötet, amelynek ára 1 K 20 fillér, kapható a szerzőnél, Gerliczy-palotában és a könyvkereskedésekben.

A „Vasárnapi Ujság” november 28-i száma különösen a szerb harcoktól és Cattaréről közöl haretéri fényképeket. Baranczi László pompás rajza a mult téli uzsoki harcokat eleveníti meg. Egy sorozat a Műszernok teli érelátának érdekesebb képeit mutatja be. — Szépirodalmi olvasmányok: Laczó Géza és Kuprin regénye, cikk a pharsalusi castáról, Széllősi Zsigmond társaja s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. — „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

Társaság. Bányi Adorján és Somly Károly érdekesítő elbeszéléseinek folytatását, Kázmér Ernő szép eikkét, Platt Zsóka novelláját hozza „A Társaság” e heti száma. Ezenfelül a társaságról irt tárcsa, a Miért rovat aktualitási, Vértessy Gyula és M. Radich Jolán költeményei teszik változatossá a szebbnél szebb illusztrációkban is bővelkedő ujságot. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) november 28-i száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: A háboru problémája. Prohászka Ottokár. — Nocturno. (Költemény.) Vajna Győző. — Az ősz. (Költemény.) Mács László. — A hős és a kis kutya. (Elbeszélés.) Domonkos István. — Gondolatok. — Sivatagban, őserdőben... (Regény) Sienkiewicz — Bányai. — A szentautali Koháry-házban. — Szitayai Zoltán. — Miért? (Elbeszélés. Ex. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-

A Vigadó mozgó mai megnyitója. Általános érdeklődés kísérte a Vigadó mozgószínház mai Uránia előadását, amely megnyitója lesz a színház mindennapos téli szezonjának. Király Pál nagy szerű háborus drabja: „Európa tragédiája” kerül bemutatásra és pedig három előadásban: 5, 7 és 9 órakor. A szöveget maga a szerző olvassa fel. A legszebb haretéri felvételekben látjuk magunk előtt a világ-háborut, annak minden nevezetes részletét. Mozgó és vetített képek kísérik az érdekes szöveget. Az iskolák részére külön előadás lesz.

Köhögés, hurut, rekedtség, ornyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18—02.

Kiadó butorozott szobák modern berendezéssel, egy és két ágygal, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4.

Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi uton, Zöldfa passzása és Kossuth-utcai passzásban vásárolhat főzletű árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rad csokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzásban külön haikonzerv üzletben kaphatók összes feju pécólt halak, u. m. oszce, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sek ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és haretéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főzlet: Kossuth utca, I-5 fiók: Sas-passzage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passzage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya zárda.

Három liter Családi rumot készíthet bárki pár percz alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Zsuzsi kisasszony a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódyval szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olosóárban. Hár különlegességek.

Családi rum vaniliával vagy ananász izvel literje K. 380. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári terekénél.

Ingatlan eladás. Nagytelky-utca 2. szám alatt ingatlanok (lakóház nagy telekkel) jutajos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megkudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

A Nagyváradi Hitelbank rt. nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszoigáltatása ellenében átvehető.

ut 15—c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadó-hivatal.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Szabó és Tapaszi újabb elítél-tetése. Szabó Lajos és Tapaszi Károly, akik valóságos közismert fogalmak a bankó-gyártás körül kifejtett eszások következté-ben, tegnap újra a kir. törvényszék előtt állottak, mint vádlottak. Szabó Lajos és Tapaszi Károly tavaly augusztus 4-én *Tarsoly* Imre nagyharsányi lakostól 400 koronát esal-tak ki azzal, hogy helyette háromszor annyi hamis pénzt adnak. Természetesen semmit sem kapott és feljelentette a rendőrségen a két közismert esalót. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet *Ember Géza* elnöklete alatt. A törvényszék beigazolvatta a esal-ást és elítélte Szabó Lajost 4 évi, Tapaszi Károlyt pedig 3 évi fogságra.

Legújabb táviratok.

Az angol csapatok vissza-vonulása.

Róma, november 30. (Saját tudósítónk-tól) A *Corriere* jelenti: Az angol csapatok megkezdtek a visszavonulást Szalonikiba, mert hadállásaikban képtelenek ellentállani az ellenség offenzívájának.

Változások az osztrák kabinetben.

Budapest, november 30. (Saj. tud.) Bécsből jelentik: A király *Heinhold* báró belügyminisztert, *Schusztter* dr kereskedelmi minisztert *Engel* báró pénzügyminisztert állásától felmentette. *Hoehenlohe* Schilling-först, *Conrad* herceget belügymimisterré, *Schpitzmuller* Sándor dr bankigazgatót kereskedelmi miniszterré, *Léth* Károly lovag postatakarékpénztári kormányzót pénzügyminiszterré kinevezte. *Schusztter* bárói rangra emelte.

Mit üzen Oroszország a szerbeknek.

Kopenhága, nov. 30 Pátervárról hiteles forrásból jelentik: *Gulkevics*, a külügyminiszteriumban a keleti ügyek osztályának igazgatója kijelentette. *Spalajkovics* szerb követnek, hogy Oroszország nem képes Szerbiát megsegíteni és hogy ez az elhatározása megmásíthatatlan. *Szaszonov* külügyminiszternek nehezebbre esett volna ezt a hivatalos nyilatkozatot megtenni, a mely Szerbiát minden reményétől megfosztja a szeri *Gulkevics*ot bizta meg a kínos feladattal. Ebből aztán az a hírsztelés támadt, hogy *Szaszonov* lemondása befejezett dolog és hogy hivatalos ügyeket már nem is intéz.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert püspökség közhírré teszi, hogy a Mezőgyán községhez csatolt mintegy **634 kat. holdnyi** „*Réza*” nevű pusztai birtokát a rajta levő épületekkel együtt 1915. december 20-án délelőtt 9 órakor zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson 1916. január 1-től kezdődő 3 évre, esetleg hosszabb időre haszonbérbe adja.

A birtok művelési ágak szerint következőleg oszlik meg: szántó körülbelül 306 kat. hold, kaszáló 73 kat. hold, legelő 240 kat. hold, földadó alá nem eső terület 14 kat. hold.

A bérbeadási feltételek az alulírt jószágkormányzóságnál megtudhatók.

Pályázók tartoznak ajánlatukban kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik s elfogadják, továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül letenni.

Az ajánlat elfogadása esetén a bánatpénz a félévi bérösszegre kiegészítendő s ez szolgál biztosítékkal.

Az uradalom fentartja azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Ajánlatok 1915. december 20 napjának reggel 8 óráig a nagyváradai lat. szert. püspökség jószágkormányzóságához (Nagyvárad, Rákóczi-ut 33—18. sz.) nyújtandók be.

Nagy-Várad, 1915. nov. 30.

Gellért László s. k.

kir. tanácsos, jószágkormányzó.

* **Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvethetők.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-tca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetoi a Gazdasági és Iparbanknál.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

ELŐZETES JELENTÉS!

Szerdán és csütörtökön
december 1-én és 2-án

délután 6 órakor, este fél 8 órakor
és este 9 órakor

Király Pál fővárosi író
háborus előadása

EURÓPA TRAGÉDIÁJA

Hadttörténelmi hazafias kritikai tanulmány, 100 színesen vetített és szenzációs eredeti harctéri mozgófényképpel.

Szövegét írta és előadja: **Király Pál.**

Mozgófényképek sorozata
„Európa tragédiája”-ól

Kép a német császár életéből.

Győzelmi ballet

A belgiumi harctér.

Lille bombázása.

A Dardanellák (színes mozgó).

Az osztrák-magyar flotta a háboru tüzében.

A keletporoszországi rémnapok.

Az első sebesültek megérkezése Budapestre.

A gyermekháboru (bohózat).

A Kaukázus (színes mozgó).

A gyorsfolyású Bug.

A gorlicei gránátvihar.

Rendes helyek. — Bővebbet a színlapokon

December 1-től mindennap előadás.

Nagyváradí fióküzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.
fióküzleteiben.

Gyarmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Hirdetmény.

A világháború folytán a nyers anyagok behozatala Magyarország területére csaknem teljesen lehetetlenné vált és így a hadsereg részére szükséges nyers anyagokat a belsődon kell beszerezni. Ennek elősegítésére felhívja a rendőrfőkapitányi hivatal Nagyvárad város házafias érzelmű, s minden nemzeti akcióban áldozatkész közönségét, hogy a birtokában levő ócska ruhanemű, gyapot vagy rongy, takaró, pokróc, továbbá mindenféle gummi és kautsuk tárgyakat az Országos Központi Hi elszövetkezet helybeli szervei által leendő

összeállítását elősegítsék s minden tekintetben rajta legyenek, hogy nevezett tárgyakból minél több gyűljön össze hadügyi célokra, mert az ily módon begyűjtött anyagok ipari feldolgozás útján újra hasznosítani fognak.

Erre az akcióra különösen a gyermekek vehetők eredményesen igénybe, akik a különféle tárgyak gyűjtésével ugyanis szívesen foglalkoznak. Az össze gyűjtött anyagok az Országos Központi Hitelszövetkezet helybeli csoportjának adandó át, ahonnan a fővárosba djalan szállíthatnak föl.

Nagyvárad, 1915. november 24 én.

Rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészére vonatkozó s a m. kir. Pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1915. évi Házber és Házosztályadó kivétel: lajstromok az 1909 évi XI. t. cz. 4. §-a értelmében folyó évi november 28-tól december 4-ig nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatalnál kitételnek és pedig: az Olasz (I. sz. kerület) városrésze nézve a 21. szobában

a II. kerület (Ujváros és Külváros) nézve a 14-ik sz. szobában és a III-ik Vár-alja, Veleczce, Csillagváros és a Hegyközségre nézve a 26-ik sz. szobában.

Miről az érdekeit adózók azon figyelemmel értesítettnek, miszerint a jelzett lajstromokban terhükre kivetett adókat a kitétt helyeken megtekinthetik és az ellene netaláni felszólamlásokat — az adózók, akik ezen adónemmel már előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 10 nap alatt, azok pedig, akik ezzel a folyó évben először rovattak meg, ezen adójuknak adóközségükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt, — a kir. Pénzügyigazgatósághoz benyújthatják.

A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá vétetni nem fog.

Nagyvárad, 1915. évi nov. hó 28-án.

Városi adóhivatal.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárak, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.